

Prosa 202122 – ni trailere og en kortfilm

Publiceret 18/06/2021 i [Kultur/Bøger af Christian Stokbro](#)

Print

BØGER // ANMELDELSE – Antologien *Prosa 202122* befinder sig i krydsfeltet mellem det forgangne og det nært forestående. Mest af alt er det dog en sampling fra udgivne tekster eller manuskripter, der stadig er under forarbejdelse. Smagsprøver eller – for at bruge et filmisk udtryk – trailere. Christian Stokbro Karlsen har kigget med.

Titlen på Kronstorks nye prosaantologi, *Prosa 202122*, forholder sig til det nutidige i krydsfeltet mellem det forgangne og det nært forestående, eller måske handler det snarere om, at titlen skal læses 2021/22. Jeg holder mig umiddelbart til det første – og egentlig har det ikke den store betydning.

Hvad der imidlertid har betydning både konkret (i forhold til de faktiske tekster og måden, man skal læse dem på) og overordnet set (i måden man overhovedet forholder sig til tekster), er det noget besynderlige valg, at redaktørerne ud af ti udvalgte tekster, kun har valgt én tekst, der foreligger i en afsluttet og dermed afgrænset form.

Sampling

Læser man i indholdsfortegnelsen, fremgår det ikke umiddelbart, at der for 90% af de trykte tekster gælder, at de er uddrag fra større tekster, der enten allerede er udgivet eller stadig foreligger som et manuskript, der er under forarbejdelse.

Bladrer man gennem bogen, kan man læse, at Ditte Holm Bros bidrag *Det fromme og det uanstændige* er et “uddrag af *Fladland*”, en roman, der netop er udkommet på Kronstork. Bladrer man videre i bogen finder man også, at Glenn Bechs bidrag *Gamer* egentlig er hentet ud af romanen *Farskibet*, der er udkommet på Gyldendal tidligere i år.

Det ville svare til, at jeg som læser skulle bedømme og værdsætte en film på baggrund af dens trailer

De syv andre forfatteres bidrag fordeler sig sådan, at fem af teksterne er uddrag fra romaner, der er under udarbejdelse, et er et uddrag fra en længere fortælling, hvad det så mere konkret betyder, og et er uddraget fra “et manuskript under tilblivelse”.

Det er fra mit perspektiv væsentligt at forholde sig til en sådan redaktionel strategi, for hvorfor vælge tekster, der ikke står i sig selv, men i en eller anden forstand er sakset ud af et længere forløb – hvoraf en del ovenikøbet er uafsluttede.

Jeg forstår ikke det redaktionelle valg, der ligger bag; ikke bag valget af forfattere, men bag valget af tekster. Kunne de pågældende forfattere ikke have budt ind med noget nyt og afsluttet til antologien? Ville det have været umuligt at tænke sig?

At vurdere film ud fra traileren

Men hvad betyder det for den litterære bedømmelse af en given tekst og tekstsamlingen som sådan, at ni ud af ti tekster ikke står i sig selv? Det ville svare til, at jeg som læser skulle bedømme og værdsætte en film på baggrund af dens trailer. Er det overhovedet muligt?

Man kan selvfølgelig som læser vælge at se bort fra det og læse antologien, som om den indeholdte afsluttede tekster, men det forholder sig faktisk ikke sådan. Ville jeg have bemærket noget, hvis ikke jeg havde vidst det? Måske ikke, men dét spørgsmål må ligge under et andet og vigtigere spørgsmål: Hvor meget eller lidt skal til at ødelægge et godt manuskript?

NI TRAILERE OG EN KORTFILM LYDER CHRISTIAN STOKBRO KARLSENS UMIDDELBARE VURDERING ... SELV OM KORTFILMEN ER GOD OG I HVERT FALD EN AF TRAILERNE LOVENDE.

Altså – hvis jeg læser et uddrag af en længere tekst, det være sig et dårligt eller godt uddrag, kan jeg så slutte fra uddraget til kvaliteten af den resterende tekst eller helheden? Eller (og for denne kontekst meget vigtigere) kan jeg slutte til en teksts litterære og fortællemæssige kvaliteter, når jeg ikke kan sætte den ind i sin intenderede helhed?

Den valgte ramme

Det redaktionelle valg gør det med andre ord fuldstændig umuligt at forholde sig bare nogenlunde ordentligt til de udvalgte tekster. Men hvad – så må man forholde sig til dem på en overordnet måde.

Kendetegnende for otte ud af ti tekster i *Prosa 202122* er en hovedperson, der i det store og hele er fanget i sine egne refleksioner over verden

På indersiden af antologiens forperm kan følgende læses som en slags vejledning til, hvordan disse tekster skal rammesættes:

“*Prosa 202122* er en ny skønlitteratur med et samfundsvendt blik. Med forskelligt temperament og udtryk, humor og alvor er hver tekst sin egen. Alligevel er antologiens bidrag også bundet sammen ved en interesse for mellem menneskelige relationer. Hvordan mennesker skubber til hinanden, tiltrækkes, frastødes og holder hinanden i bevægelse”.

Jeg vil gerne tilslutte mig redaktørernes rammesætning, når det kommer til en tydelig “interesse for mellem menneskelige relationer”. Det gør sig gældende for hver eneste tekst i

antologien, men det undrer måske alligevel lidt, at netop dette perspektiv fremhæves i præsentationen, når det samtidig siges, at antologien “er ny skønlitteratur”.

Jo jo, det afhænger vel af, hvad man forventer, når nogen siger ny skønlitteratur. Er det blot nyudgivet (hvilket gør sig gældende for otte ud af ti tekster) eller er det nybrydende litteratur?

Introverte hovedpersoner

Kendetegnende for otte ud af ti tekster i *Prosa 202122* er en hovedperson, der i det store og hele er fanget i sine egne refleksioner over verden, og denne introverte (og i en vis udstrækning ureflekteret psykologiserende) tilstand besværliggør relationen til omverden.

Det er, som om hovedpersonerne ikke rigtig kan komme ud over scenekanten – og i øvrigt ikke virker helt sikre på, om der er et publikum ude på den anden side.

På dén måde ligner antologiens universer det, vi allerede kender fra en del af 10’ernes forfatterskaber, og som på mange måder kan føre navlesnoren tilbage til Christel Wiinblads digtsamling *Min lillebror* (der udkom i 2008), hvor det, jeg vil kalde den ny sentimentalitet, dukkede op med en særegen kraft.

Man kan sige at den ny sentimentalitet er slået om i en selvfortærende gestus til det bestående – som man desværre ser flere steder er i de tomme 20’eres buldren

Wiinblad muliggjorde det stærkt personlige sprog at omfavne det private, men med en poetisk styrke, så det var følelsen og det billede, der hængte sig på følelsen, der var styrende for læsningen, og som gjorde den uudholdelig samtidig med, at den var som et forfriskende brusebad.

Det var sådan 10’erne blev skudt i gang. En ny bølge af kvindelige forfattere skyllede ind over Danmark og ud over Danmarks grænser, og det var kvinderne, der litterært var de stærkeste, men også nogle mænd formåede at hægte sig på den ny sentimentalitet, dog ofte med et fokus på den umiddelbare hverdag – men altså uden den sentimentale refleksion (i en kvalificerende betydning).

En selvfortærende gestus til det bestående

Det er i denne sidste afmonterede del, at jeg finder antologiens stemmer.

Relationen problematiseres, der psykologiseres i forskelligt omfang, men hovedpersonerne er (både tematisk og litterært æstetisk) fanget i rumineringen og formår ikke rigtig at få hold på det egentligt eksistentielle – fordi grundvilkårene ikke fylder overhovedet i mange

af teksterne, end ikke når nogle af disse omtales (fx kærlighed og døden), så bliver portrættet af eksistensen ensidig og unuanceret.

Man kan sige at den ny sentimentalitet er slået om i en selvfortærende gestus til det bestående – som man desværre ser flere steder er i de tomme 20'eres buldren.

Jeg vil, som et aber dabei til denne generationsbeskrivelse, gerne fremhæve Frans Emil Hollands bidrag fra manuskriptet *Dødebog* og i særdeleshed [Meriem-Hadia Charifs](#) bidrag *Dine øjne er din målestok*, der også er eneste reelt afsluttede tekst i *Prosa 202122*.

Her kan man sige, at selvom fortællingen drejer sig omkring en suppe, så er blikket i dette tilfælde lige præcis samfundsvendt

Hollands bidrag er næsten klaustrofobisk i sin indadvendt dødsangst, men også underspillet reflekterende, når hans hovedperson igen og igen dykker ned i badekarret for at finde tryghed og plads til tankerne – hvilket er problematisk i et kollektiv.

Men det er hovedpersonen, der er spændende, og jeg får faktisk lyst til at læse videre efter uddragets afslutning, hvor hovedpersonen sidder på en strand sammen med nogle børn, der leger i forvejen. Holland formår at gøre sin hovedperson til et menneske og ikke blot en statist i eget liv med tilfældige egenskaber.

Tre generationer af algeriske kvinder

Det samme kan man sige om Charifs fantastiske portræt af tre generationer af algeriske kvinder, der bliver vævet sammen gennem noget så hverdagsligt som råvarer til retten chorba, som er en suppe.

På hver deres måde står de tre kvinder (mormor, mor, datter) udenfor og reflekterer over samfundet, ja, her kan man sige, at selvom fortællingen drejer sig omkring en suppe, så er blikket i dette tilfælde lige præcis samfundsvendt.

Ja, hvad er det egentlig for et samfundsvendt blik, redaktørerne taler om?

Ser man bort fra de to sidstnævnte tekster, så synes det klart, at jeg ikke kan se det samfundsvendte blik overhovedet, men det afhænger selvsagt af, hvad det samfundsvendte egentlig betyder.

Men vurderet ud fra de to tekster, der virker, bliver det spændende at se, om der er ved at ske noget i dansk prosa,

som er mindre indadvendt og mere interesseret i mennesket som et eksisterende og sansende væsen

Er samfundet lig med relationen mellem to eller flere mennesker? Eller er samfundet den overordnede skueplads, hvorpå for eksempel det enkelte menneskes eksistens kan udspille sig? For mig gælder det sidste.

Af samme grund har jeg i de otte af teksterne svært ved at finde det samfundsvendte, men det giver i hvert fald mening i Charifs novelle, og jeg kunne på sin vis godt forestille mig det gøre sig gældende i Hollands tekst, men ikke som den foreligger her – hvor jeg kun ser spor af det.

Forsøget falder til jorden

Overordnet set er *Prosa 202122* udtryk for et kunstnerisk set fejlslagent redaktionelt valg. Teksterne kommer ikke til deres individuelle ret, fordi de, som allerede nævnt, er præsenteret som del af en helhed.

Det er ærgerligt for de enkelte forfattere, der præsenteres her, for de kan sagtens stå med udmærket værker, det kan man bare ikke bedømme ud fra det, der er præsenteret her. Sagt på en anden måde, så har Kronstork med denne antologi udgivet et værk med ni trailere og en kortfilm.

Set samlet falder *Prosa 202122* således til jorden. Men vurderet ud fra de to tekster, der virker, bliver det spændende at se, om der er ved at ske noget i dansk prosa, som er mindre indadvendt og mere interesseret i mennesket som et eksisterende og sansende væsen, der er meget mere end sit ruminerende, psykologiske fængsel.

[LÆS FLERE INDLÆG AF CHRISTIAN STOKBRO KARLSEN HER](#)

Prosa 202122

Erik Scherz Andersen & Nathalie Lindgreen Eriksen (red.)

Forlaget Kronstork

Fotos: Forlaget Kronstork

- CHRISTIAN STOKBRO
- SENESTE ARTIKLER

Christian Stokbro Karlsen er uddannet mag. art. i nordisk litteratur og forfatter til en række digtsamlinger og et længere essay om poesien som proces.